

СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

02.05.2023 № 70/36- р/к

Справа № 1/02-82-20

м. Київ

Про порушення законодавства про
захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ХАРКІВОбленерго» (надалі – АТ «Харківобленерго», Товариство) протягом 2020 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з розміщення обладнання, а саме зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях в межах території міста Харкова, на якій розташовані трансформаторні підстанції ТП-2292, ТП-2094, ТП-2166, ТП-2080, ТП-2448, ТП-2208, ТП-1503, ТП-2209, які перебувають на балансі Товариства, із часткою 100 %.

АТ «Харківобленерго» необґрунтовано відмовило Чернову С.В. в укладанні договору на розміщення обладнання, а саме зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях ТП-2292, ТП-2094, ТП-2166, ТП-2080, ТП-2448, ТП-2208, ТП-1503.

За результатами розгляду справи № 1/02-82-20 такі дії АТ «Харківобленерго» визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуги з розміщення обладнання, а саме зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях в межах території міста Харкова, на якій розташовані трансформаторні підстанції ТП-2292, ТП-2094, ТП-2166, ТП-2080, ТП-2448, ТП-2208, ТП-1503, ТП-2209, які перебувають на балансі Товариства, (пункт 2 статті 50, частина перша статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

На АТ «Харківобленерго» накладено штраф у розмірі 34 000 (тридцять чотири тисячі) гривень.

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 1/02-82-20 про порушення Товариством законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання Першого відділу досліджень і розслідувань від 13.04.2023 № 70-03/105-П,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) За результатами розгляду заяви Чернова С.В. про порушення АТ «Харківобленерго» законодавства про захист економічної конкуренції розпорядженням адміністративної колегії

Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення) від 18.06.2020 № 70/87 – рп/к розпочато розгляд справи № 1/02-82-20 за ознаками вчинення АТ «Харківобленерго» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (надалі - Справа).

- (2) Копія розпорядження адміністративної колегії Відділення від 18.06.2020 № 70/87 – рп/к про початок Справи надіслана АТ «Харківобленерго» супровідним листом від 19.06.2020 № 70-02/1- 3379

2. Відповідач

- (3) Відповідачем у Справі є:
- АТ «Харківобленерго» зареєстроване (конфіденційна інформація), є юридичною особою, має самостійний баланс і розрахунковий рахунок. Місцезнаходження: (конфіденційна інформація). Ідентифікаційний код юридичної особи – (конфіденційна інформація). Основним видом діяльності АТ «Харківобленерго» є (конфіденційна інформація).
- (4) Отже, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» АТ «Харківобленерго» є суб'єктом господарювання.
- (5) Згідно з пунктом 82 статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» система розподілу електричної енергії (далі - система розподілу) - система ліній, допоміжного обладнання, обладнання для трансформації та перемикачів, що використовується для розподілу електроенергії.
- (6) Відповідно до пункту 58 статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» оператор системи розподілу (надалі - ОСР) - юридична особа, відповідальна за безпечну, надійну та ефективну експлуатацію, технічне обслуговування та розвиток системи розподілу і забезпечення довгострокової спроможності системи розподілу щодо задоволення обґрунтованого попиту на розподіл електричної енергії з урахуванням вимог щодо охорони навколишнього природного середовища та забезпечення енергоефективності.
- (7) Отже, у розумінні статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» АТ «Харківобленерго» є оператором системи розподілу (ОСР).
- (8) Відповідно до пункту 78 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» розподіл електричної енергії - транспортування електричної енергії від електроустановок виробників електричної енергії або електроустановок оператора системи передачі мережами оператора системи розподілу, крім постачання електричної енергії.
- (9) Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про ринок електричної енергії» ринок електричної енергії функціонує на конкурентних засадах, крім діяльності суб'єктів природних монополій.
- (10) Статтею 1 Закону України «Про природні монополії» визначено, що:
- природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги);

- суб'єкт природної монополії - суб'єкт господарювання (юридична особа) будь-якої форми власності, який виробляє (реалізує) товари на ринку, що перебуває у стані природної монополії.

- (11) Відповідно до абзацу восьмого частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у таких сферах, зокрема розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами.
- (12) Згідно з частиною першою статті 7 Закону України «Про природні монополії» діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, визначених у статті 5 цього Закону, а також діяльність суб'єктів господарювання на суміжних ринках підлягає ліцензуванню відповідно до закону.
- (13) Окрім цього, статтею 45 Закону України «Про ринок електричної енергії» визначено, що діяльність з розподілу електричної енергії підлягає ліцензуванню відповідно до законодавства.
- (14) Відповідно до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 16.11.2018 № 1446 АТ «Харківобленерго» видано ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії у межах місць провадження господарської діяльності, яка набирала чинності з 01.01.2019.
- (15) Враховуючи наведене, ринок послуг з розподілу електричної енергії перебуває у стані природної монополії, а АТ «Харківобленерго» є суб'єктом природних монополій.
- (16) АТ «Харківобленерго», здійснюючи діяльність на ринку послуги з розподілу електричної енергії, надає послугу з розміщення обладнання, зокрема зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях.

3. Визначення монопольного (домінуючого) становища

- (17) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 № 317/6605 (надалі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (18) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. Суб'єкт господарювання

- (19) Об'єктом аналізу є АТ «Харківобленерго» – суб'єкт господарювання, який надає послугу з розміщення обладнання, зокрема зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях.

3.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (20) Об'єктом аналізу є послуга з розміщення обладнання, зокрема зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях, зокрема ТП-2292, ТП-2094, ТП-2166, ТП-2080, ТП-2448, ТП-2208, ТП-1503, ТП-2209 (надалі - Послуга).

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (21) Відповідно до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних груп, які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (22) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (23) За інформацією АТ «Харківобленерго», наданою листом від 24.04.2020 № 04-50/4189 (вх. від 27.04.2020 № 2187) під Послугою розуміється «...надання у користування частини будівель ТП для розміщення обладнання користувача на певний строк за плату...» (мова оригіналу).
- (24) Тобто, АТ «Харківобленерго» за окрему плату надає місце на будівлі трансформаторної підстанції для розміщення зарядних пристроїв для електромобілів.
- (25) Отже, Послуга є платною.
- (26) Як зазначило АТ «Харківобленерго», розмір плати за Послугу за поточний період складається з плати за попередній місяць, скоригований на індекс інфляції попереднього місяця.
- (27) Таким чином, Послуга є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище АТ «Харківобленерго».

3.2.2 Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (28) Споживачами Послуги є, зокрема юридичні особи і фізичні особи - підприємці (суб'єкти господарювання), які мають намір здійснити розміщення зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях з метою надання послуг із зарядки електромобілів.

3.3. Визначення товарних меж ринку

- (29) Відповідно до пунктів 5.1 – 5.3. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (30) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:

подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання, тощо;

подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо;

наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);

відсутність суттєвої різниці в цінах;

взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

- (31) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (32) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.
- (33) Відповідно до пункту 32 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» електроустановка - комплекс взаємопов'язаних устаткування і споруд, що призначаються для виробництва або перетворення, передачі, розподілу чи споживання електричної енергії.
- (34) Пунктом 52 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» визначено, що об'єкт електроенергетики - електрична станція (крім ядерної частини атомної електричної станції), електрична підстанція, електрична мережа.
- (35) Трансформаторна підстанція - це електрична підстанція, яка призначена для трансформування електричної енергії та для розподілу електроенергії.
- (36) Таким чином, будівлі трансформаторних підстанцій, частини яких надаються АТ «Харківобленерго» у користування фізичним та юридичним особам для розміщення зарядних пристроїв для електромобілів, є об'єктами електроенергетики.
- (37) За інформацією АТ «Харківобленерго», трансформаторні підстанції, у т.ч. ТП-2292, ТП-2094, ТП-2166, ТП-2080, ТП-2448, ТП-2208, ТП-1503, ТП-2209 знаходяться на балансі Товариства.
- (38) При цьому, трансформаторні підстанції ТП-2292, ТП-2094, ТП-2166, ТП-2080, ТП-2448, ТП-2208, ТП-1503, ТП-2209 розташовані біля багатоквартирних будинків у м. Харкові. Таким чином, у власників електромобілів, біля багатоквартирних будинків яких на трансформаторних підстанціях встановлені зарядні пристрої для електромобілів, не має потреби у заряджанні електромобілів у іншому місці, наприклад на об'єктах благоустрою, які розташовані у громадських місцях.
- (39) Таким чином, Послуга за технологічними особливостями та споживчими властивостями не має товарів-замінників.
- (40) За таких обставин товарними межами ринку є Послуга, яка не має товарів-замінників.

3.4. Визначення географічних меж ринку

- (41) Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні межі ринку визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним.
- (42) Відповідно до пункту 1.3 Ліцензійних умов місце провадження господарської діяльності - територія (або частина території) адміністративно-територіальної одиниці, де розташована система розподілу електричної енергії, що перебуває у власності, господарському віданні (щодо державного або комунального майна) або в управлінні на підставі договору управління активами, укладеного з Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, здобувача ліцензії (ліцензіата), та електричні мережі інших власників, які приєднані до мереж здобувача ліцензії (ліцензіата) (з якими укладені відповідні договори згідно із

законодавством), які не мають ліцензії на розподіл електричної енергії, яку здобувач ліцензії (ліцензіат) зазначив у документах, що додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку). Якщо на території адміністративно-територіальної одиниці розташовані системи розподілу електричної енергії інших ліцензіатів з розподілу електричної енергії, то місце провадження діяльності кожного з цих ліцензіатів визначається відповідно до території розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності, господарському віданні (щодо державного або комунального майна) або в управлінні на підставі договору управління активами, укладеного з Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, ліцензіата, та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж цього ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством).

- (43) Відповідно до Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 16.11.2018 № 1446 «Про видачу АТ «Харківобленерго» ліцензії з розподілу електричної енергії та анулювання ліцензії з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами і постачання електричної енергії за регульованим тарифом», ліцензія видана на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії у межах місць провадження господарської діяльності, а саме на території Харківської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) АТ «Харківобленерго», та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством)
- (44) Трансформаторні підстанції використовуються АТ «Харківобленерго» для забезпечення надання послуг з розподілу електричної енергії споживачам.
- (45) Враховуючи, що трансформаторні підстанції ТП-2292, ТП-2094, ТП-2166, ТП-2080, ТП-2448, ТП-2208, ТП-1503, ТП-2209 розташовані біля багатоквартирних будинків у м. Харкові, територіальними межами ринку Послуги є територія в межах міста Харкова, на якій розташовані зазначені трансформаторні підстанції, які перебувають на балансі АТ «Харківобленерго» (надалі – Територіальні межі).

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (46) Відповідно до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (47) АТ «Харківобленерго» листами від 18.01.2022 № 04-46/682 (вх. від 20.01.2022 № 329) та від 23.03.2023 № 04-46/1455 (вх. від 27.03.2023 № 770) повідомило, що Послуги протягом 2021 – 2022 років та січня – лютого 2023 року не надавались.
- (48) Таким чином, часовими межами ринку Послуги визначено 2020 рік.
- (49) Структура ринку Послуги, співвідношення попиту та пропозиції на ньому в зазначений період залишались незмінні.

3.6. Розрахунок частки суб'єктів господарювання на ринку

3.6.1. Розрахунок частки суб'єкта господарювання на ринку.

- (50) У визначених Територіальних і часових межах ринку, окрім АТ «Харківобленерго»,

не встановлено інших суб'єктів господарювання, які надавали б Послугу.

- (51) За інформацією АТ «Харківобленерго» обсяг наданих Послуг складає 154 758,84 грн. (з ПДВ).
- (52) Внаслідок технологічних особливостей надання Послуги, конкуренція на ринку Послуги відсутня.
- (53) Виходячи з наведеного, частка АТ «Харківобленерго» на ринку Послуги протягом 2020 року у визначених Територіальних межах становить 100 %.

3.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (54) Відповідно до пункту 9.2 Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (55) Основними бар'єрами вступу на ринок Послуги є обмеження, пов'язані з необхідністю мати у власності об'єкти електроенергетики, зокрема електричні станції, трансформаторні підстанції, призначені для розподілу електричної енергії від магістральної мережі та/або електричної станції до споживача.
- (56) Отже, ринок Послуги характеризується наявністю технічних бар'єрів.
- (57) З урахуванням викладеного, АТ «Харківобленерго» в Територіальних межах не має конкурентів на ринку Послуги, а відтак споживачі Послуги не мають можливості отримувати такі послуги від інших суб'єктів господарювання.

3.8 Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища Відповідача

- (58) Таким чином, АТ «Харківобленерго» протягом 2020 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з розміщення обладнання, а саме зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях в межах території міста Харкова, на якій розташовані трансформаторні підстанції ТП-2292, ТП-2094, ТП-2166, ТП-2080, ТП-2448, ТП-2208, ТП-1503, ТП-2209, які перебувають на балансі Товариства, із часткою 100 %.

4. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку

4.1. Обставини Справи

- (59) Послуги надаються на підставі договору на розміщення обладнання.
- (60) За поясненнями АТ «Харківобленерго», наданими листами від 24.04.2020 № 04-50/4189 (вх. від 27.04.2020 № 2167) та від 18.05.2020 № 01-50-4756 (вх. від 19.05.2020 № 2564), договір на розміщення обладнання підпадає під визначений главою 58 Цивільного кодексу України вид договорів — найм (оренда).
- (61) Як зазначає АТ «Харківобленерго» у листі від 18.05.2020 № 01-50-4756 (вх. від 19.05.2020 № 2564), відповідно до пункту 1.1 договору на розміщення обладнання АТ «Харківобленерго» надає у користування частину будівель трансформаторних підстанцій (ТП) для розміщення обладнання користувача на певний строк за плату, що відповідає частині першій статті 759 Цивільного кодексу України. Окрім цього, АТ «Харківобленерго» зазначає, що «... Відповідно до умов договору Товариство лише надає місце для розміщення обладнання...» (мова оригіналу).

Фото розміщеного на стіні будівлі трансформаторної підстанції зарядного пристрою для електромобілів.

(62) Отже, з урахуванням викладеного, договір на розміщення обладнання, за своїм змістом є договором оренди, предметом якого є надання Послуги.

- (63) АТ «Харківобленерго» у листі від 24.04.2020 № 04-50/4189 (вх. від 27.04.2020 № 2167) зазначило, що відповідно до Статуту АТ «Харківобленерго» договори оренди основних засобів Товариства не залежно від вартості віднесені до значних правочинів, укладання яких потребує отримання Товариством попередньої згоди Наглядової ради АТ «Харківобленерго».
- (64) Листом від 18.05.2020 № 01-50-4756 (вх. від 19.05.2020 № 2564) АТ «Харківобленерго» повідомило, що окремий порядок розміщення обладнання, а саме зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях та укладання відповідних договорів Товариством не визначався.
- (65) За інформацією АТ «Харківобленерго», наданою листом від 24.04.2020 № 04-50/4189 (вх. від 27.04.2020 № 2167), Чернов С.В. звернувся до АТ «Харківобленерго» із заявою про укладання договору на розміщення зарядних пристроїв для електромобілів на стінах трансформаторних підстанцій. У заяві Чернов С.В. просив АТ «Харківобленерго» надати йому особисту можливість розміщення та підключення його обладнання – електрозаправочних станцій до трансформаторних підстанцій (ТП):
- № ТП – 2292 або ТП № - 2094, які знаходяться біля житлового будинку № 148-А по вул. Академіка Павлова у м. Харкові;
 - № ТП – 2166, яка знаходиться біля житлового будинку № 32-Б по вул. Героїв Праці у м. Харкові;
 - № ТП - 2080, яка знаходиться біля житлового будинку № 15 по вул. Валентинівська у м. Харкові.
- (66) У відповідь на вказану заяву АТ «Харківобленерго» листом від 27.02.2020 № 04-50/2049 відмовило Чернову С.В. в укладанні договору на розміщення зарядних пристроїв для електромобілів на стінах трансформаторних підстанцій та запропонувало звернутися до ПП «Автоентерпрайз» щодо *«...включення трансформаторних підстанцій за вказаними адресами до переліку трансформаторних підстанцій, за якими між АТ «Харківобленерго» та ПП «Автоентерпрайз» укладено договір на розміщення обладнання...»* (мова оригіналу).
- (67) Чернов С.В. 02.03.2020 вдруге звернувся до АТ «Харківобленерго» із заявою про укладання договору на розміщення зарядних пристроїв для електромобілів на стінах трансформаторних підстанцій Товариства:
- № ТП – 2292 або ТП № - 2094, які знаходяться біля житлового будинку № 148-А по вул. Академіка Павлова у м. Харкові;
 - № ТП – 2166, яка знаходиться біля житлового будинку № 32-Б по вул. Героїв Праці у м. Харкові;
 - № ТП - 2080, яка знаходиться біля житлового будинку № 15 по вул. Валентинівська у м. Харкові;
 - № ТП - 2448, яка знаходиться біля житлового будинку № 14 по вул. Героїв Праці у м. Харкові;
 - № ТП - 2208, яка знаходиться біля житлового будинку № 10 по вул. Героїв Праці у м. Харкові;
 - № ТП - 2209, яка знаходиться біля житлового будинку № 46А по вул. Ак. Барабашова у м. Харкові;
 - № ТП - 1503, яка знаходиться біля житлового будинку № 50-Е по вул. Целіноградська у м. Харкові.

- (68) Втім, АТ «Харківобленерго» листом від 10.03.2020 № 04-50/2531 вдруге відмовило Чернову С.В. в укладанні договору на розміщення зарядних пристроїв для електромобілів на стінах трансформаторних підстанцій Товариства посилаючись на те, що «... трансформаторні підстанції, які розташовані біля будинків за вказаними адресами, включені до переліку, за яким укладено договір на розміщення обладнання між ПП «Автоентерпрайз» та АТ «Харківобленерго»» (мова оригіналу).
- (69) Таким чином, АТ «Харківобленерго» відмовило Чернову С.В. в укладанні договору на розміщення зарядних пристроїв для електромобілів на стінах трансформаторних підстанцій ТП-2292, ТП-2094, ТП-2166, ТП-2080, ТП-2448, ТП-2208, ТП-1503, ТП-2209, посилаючись на те, що за ними вже укладений договір на розміщення обладнання з ПП «Автоентерпрайз».
- (70) В ході розгляду Справи з'ясовано, що ПП «Автоентерпрайз» листом від 25.10.2019 № 25/10-19 звернулось до АТ «Харківобленерго» щодо надання можливості розміщення зарядних пристроїв для електромобілів та укладання договору на розміщення обладнання на 50 трансформаторних підстанціях, що знаходяться на балансі Товариства.
- (71) АТ «Харківобленерго» листом від 29.10.2019 № 01-21/11900 звернулось до Наглядової ради АТ «Харківобленерго» щодо надання згоди на вчинення значного правочину – укладання з ПП «Автоентерпрайз» договору на розміщення обладнання, а саме зарядних пристроїв для електромобілів на об'єктах нерухомого майна Товариства (трансформаторних підстанціях) у кількості 50 шт.
- (72) Згідно з інформацією АТ «Харківобленерго», наданою листами від 18.05.2020 № 01-50-4756 (вх. від 19.05.2020 № 2564) та від 18.01.2022 № 04-46/682 (вх. від 20.01.2022 № 329), на укладання договору Товариство отримало згоду Наглядової ради АТ «Харківобленерго» (протокол від 27.12.2019 № 22/2019). Так, згідно з витягом з протоколу Наглядової ради АТ «Харківобленерго» від 27.12.2019 № 22/2019: «... *Вирішили: Прийняти рішення про надання АТ «Харківобленерго» згоди на вчинення значного правочину, а саме: укладення з ПП «Автоентерпрайз» договору на розміщення обладнання, а саме: зарядних пристроїв для електромобілів на об'єктах нерухомого майна АТ «Харківобленерго» (трансформаторних підстанціях) у кількості 50 шт...*» (мова оригіналу).
- (73) Так, між АТ «Харківобленерго» та ПП «Автоентерпрайз» укладено договір на розміщення обладнання від 03.01.2020 № Ф4473 (надалі - Договір).
- (74) Пунктом 1.1. Договору передбачено, що «*Виконавець (АТ «Харківобленерго») надає Користувачу (ПП «Автоентерпрайз») послугу з розміщення обладнання Користувача, а саме: зарядних пристроїв для електромобілів (далі - Обладнання), на об'єктах нерухомого майна Виконавця – трансформаторних підстанціях у кількості 50 шт., перелік яких наведений у додатку 1 до Договору, назване у подальшому – Місце розташування, а Користувач зобов'язується сплатити за таку послугу*» (мова оригіналу).
- (75) За інформацією АТ «Харківобленерго», наданою листами від 08.04.2020 № 14-46/4037 (вх. від 09.04.2021 № 2004) та від 18.01.2022 № 04-46/682 (вх. від 20.01.2022 № 329) фактична кількість встановлених зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях складає 44 (по одному на кожній трансформаторній підстанції). Власником всіх цих пристроїв є ПП «Автоентерпрайз».
- (76) Аналізом додатку 1 до Договору встановлено, що трансформаторні підстанції, на яких Чернов С.В. планував розмістити пристрої для зарядки електромобілів, а саме ТП-2292, ТП-2094, ТП-2166, ТП-2080, ТП-2448, ТП-2208, ТП-1503, окрім ТП-2209, відсутні у переліку, за яким укладено Договір.

- (77) Як вбачається з інформації, наданої АТ «Харківобленерго» листом від 24.04.2020 № 04-50/4189 (вх. від 27.04.2020 № 2167), ПП «Автоентерпрайз» 10.02.2020 зверталось до Товариства з питання надання можливості розміщення зарядних пристроїв для електромобілів та укладання договору на розміщення обладнання на трансформаторних підстанціях, у т.ч. на підстанціях ТП-2094, ТП-2166, ТП-2080, ТП-2208, ТП-1503, які були заявлені Черновим С.В. Втім, змін до Договору, а саме до переліку трансформаторних підстанцій після 10.02.2020 не вносилося.
- (78) Таким чином, трансформаторні підстанції ТП-2292, ТП-2094, ТП-2166, ТП-2080, ТП-2448, ТП-2208, ТП-1503, на яких Чернов С.В. планував розмістити зарядні пристрої для електромобілів, окрім ТП-2209, не включені до переліку, за яким укладено Договір.
- (79) АТ «Харківобленерго» листами від 18.05.2020 № 01-50/4756 (вх. від 19.05.2020 № 2564) та від 07.02.2022 № 04-46/1532 (вх. від 10.02.2022 № 727) повідомило, що трансформаторні підстанції ТП-2292, ТП-2094, ТП-2166, ТП-2080, ТП-2448, ТП-2208, ТП-1503 знаходяться у нього на балансі.
- (80) Як вбачається з матеріалів, наданих Товариством листом від 18.01.2022 № 04-46/682 (вх. від 20.01.2022 № 329), зарядні пристрої для електромобілів на ТП-2292, ТП-2094, ТП-2166, ТП-2080, ТП-2448, ТП-2208, ТП-1503 не встановлені.
- (81) Також АТ «Харківобленерго» у листі від 18.01.2022 № 04-46/682 (вх. від 20.01.2022 № 329) зазначило, що «... *Листування з Наглядовою радою з питання укладання з Черновим С.В. договору на розміщення зарядних пристроїв на трансформаторних підстанціях АТ «Харківобленерго» не вело*» (мова оригіналу).
- (82) В ході розгляду Справи АТ «Харківобленерго» листом від 18.01.2022 № 04-46/682 (вх. від 20.01.2022 № 329) повідомило, що Послуги протягом 2021 року не надавались. Окрім цього, аналізом інформації, наданої Товариством у зазначеному листі, встановлено, що Чернов С.В. протягом 2021 року не звертався до АТ «Харківобленерго» з питання укладання договору на розміщення зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях.
- (83) Також, згідно з інформацією АТ «Харківобленерго», наданою листом від 23.03.2023 № 04-46/1455 (вх. від 27.03.2023 № 771), протягом 2022 року та січня – лютого 2023 року:
- фізичні (у т.ч. Чернов С.В.) і юридичні особи до Товариства з питань укладання договору на розміщення зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях не звертались;
 - договори на розміщення зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях Товариства з юридичними і фізичними особами не укладались;
 - Послуга не надавалась.

4.2. Негативні наслідки дій Відповідача

- (84) В ході розгляду Справи з'ясовано, що у АТ «Харківобленерго» був укладений договір на розміщення обладнання лише з ПП «Автоентерпрайз», і лише ПП «Автоентерпрайз» здійснювало розміщення власних зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях АТ «Харківобленерго».
- (85) ПП «Автоентерпрайз» здійснює свою діяльність на ринку послуг із зарядки електромобілів.
- (86) В ході розгляду Справи Чернов С.В. листом від 04.08.2020 (вх. від 04.08.2020 № 4214) повідомив, що «... *планував здійснити розміщення ... обладнання з метою ведення підприємницької діяльності із надання послуг заряджання електромобілів...*» (мова оригіналу).

- (87) Таким чином, Чернов С.В. був потенційним конкурентом ПП «Автоентерпрайз» на ринку послуг із зарядки електромобілів.
- (88) Необґрунтована відмова АТ «Харківобленерго» Чернову С.В. в укладанні договору на розміщення обладнання, а саме зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях могла призвести до негативних наслідків для конкуренції на ринку послуг із зарядки електромобілів, а саме до обмеження конкуренції.
- (89) Окрім цього, такі дії АТ «Харківобленерго» можуть призвести до ущемлення інтересів власників електромобілів, адже у такому випадку може обмежуватися право на вибір надавачів послуг із зарядки електромобілів.

4.3. Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умов існування конкуренції на ринку

- (90) Дії АТ «Харківобленерго», які полягають у необґрунтованій відмові Чернову С.В. в укладанні договору на розміщення обладнання, а саме зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях ТП-2292, ТП-2094, ТП-2166, ТП-2080, ТП-2448, ТП-2208, ТП-1503, були б неможливими за умов існування конкуренції на ринку Послуг, адже в такому випадку надавачі послуг із зарядки електромобілів мали б можливість обирати між кількома виконавцями.

4.4. Загальні висновки щодо зловживання Відповідачем монопольним становищем

- (91) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (92) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (93) Дії АТ «Харківобленерго», яке протягом 2020 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку Послуги у визначених Територіальних межах, які полягають у необґрунтованій відмові Чернову С.В. в укладанні договору на розміщення обладнання, а саме зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях ТП-2292, ТП-2094, ТП-2166, ТП-2080, ТП-2448, ТП-2208, ТП-1503, кваліфіковано Відділенням як зловживання монопольним (домінуючим) становищем відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

5. Заперечення Відповідача та їх спростування.

- (94) Подання про попередні висновки у Справі надіслані АТ «Харківобленерго» листом від 13.04.2023 № 70-02/1-1349, а Чернову С.В. - листом 13.04.2023 № 70-02/1-1350.
- (95) На подання про попередні висновки у Справі Чернов С.В. будь-яких міркувань та/або заперечень не надав.
- (96) На подання про попередні висновки у Справі у листі від 01.05.2023 № 01-46/2246 (вх. від 01.05.2023 № 70-01/1046) АТ «Харківобленерго» зазначило, що «...підтверджує встановленні та наведені у поданні факти відмови Чернову С.В. в укладанні договору на розміщення обладнання, а саме зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях ТП - 2292, ТП - 2094, ТП - 2166, ТП - 2080, ТП - 2448, ТП - 2208, ТП - 1503.» (мова оригіналу).

- (97) Окрім цього, АТ «Харківобленерго» просило при прийнятті рішення врахувати ситуацію, що склалася у Товариства, а саме: з початку збройної агресії було пошкоджено або знищено 2560 об'єктів товариства, що забезпечують енергопостачання населення. Усі наявні кошти спрямовуються на аварійно-відновлювальні роботи після знищення або пошкодження енергетичного обладнання через постійні обстріли, на закупівлю ТМЦ для швидкого усунення наслідків війни та виплату заробітної плати працівникам. Також АТ «Харківобленерго» зазначає, що у порівнянні з попереднім роком, у 2022 році майже вдвічі зменшився обсяг розподілу електричної енергії. Сума недоотриманого доходу за 2022 рік через зниження фактичних обсягів розподіленої електричної енергії становить 2 405 млн, грн. (без ПДВ).

6. Висновки у Справі.

- (98) Таким чином, доказами, зібраними у Справі, доведено висновок про те, що дії АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО», яке протягом 2020 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку Послуги у визначених Територіальних межах, які полягають у необґрунтованій відмові Чернову С.В. в укладанні договору на розміщення обладнання, а саме зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях ТП-2292, ТП-2094, ТП-2166, ТП-2080, ТП-2448, ТП-2208, ТП-1503, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

7. Визначення розміру штрафу

- (99) Відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (100) Згідно з інформацією, наданою АТ «Харківобленерго» листом від 23.03.2023 № 04-46/1455 (вх. від 27.03.2023 № 771), дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2022 рік склав 3 488 234 000 (три мільярда чотириста вісімдесят вісім мільйонів двісті тридцять чотири тисячі) гривень.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 12¹ і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), пунктами 29, 31, 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету від 19.09.1994 № 5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» (ідентифікаційний код юридичної особи – (конфіденційна інформація)) відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за підсумками діяльності протягом 2020 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з розміщення обладнання, а саме зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях в межах території

міста Харкова, на якій розташовані трансформаторні підстанції ТП-2292, ТП-2094, ТП-2166, ТП-2080, ТП-2448, ТП-2208, ТП-1503, ТП-2209, які перебувають на балансі Товариства, із часткою 100 %.

2. Визнати дії АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» (ідентифікаційний код юридичної особи – (конфіденційна інформація)), які полягають у необґрунтованій відмові Чернову С.В. в укладанні договору на розміщення обладнання, а саме зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях ТП-2292, ТП-2094, ТП-2166, ТП-2080, ТП-2448, ТП-2208, ТП-1503 порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуги з розміщення обладнання, а саме зарядних пристроїв для електромобілів на трансформаторних підстанціях, що може призвести до обмеження конкуренції на ринку послуг із зарядки електромобілів та до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. Відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, наведене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» (ідентифікаційний код юридичної особи – (конфіденційна інформація)) штраф у розмірі 34 000 (тридцять чотири тисячі) гривень.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф повинен бути сплачений у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Згідно з частиною восьмою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК